

SISÄMINISTERIÖN ASETUS VARTIJAN JA JÄRJESTYKSENVALVOJAN ASUSTA JA JÄRJESTYKSENVALVOJAN TUNNUKSISTA

1. Yleistä

Ehdotus liittyy hallituksen esitykseen HE 22/2014 eduskunnalle laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Ehdotettu laki käsittää säännökset vartijan asusta sekä järjestyksenvalvojan tunnuksista ja asusta. Vartijan asusta on ehdotettu säädettäväksi lain 22 ja 23 §:ssä ja järjestyksenvalvojan tunnuksista ja asusta lain 52 §:ssä.

Ehdotettavalla sisäministeriön asetuksella ehdotetaan annettavaksi tarkempia säännöksiä vartijan asusta sekä järjestyksenvalvojan tunnuksista ja asusta. Asetus käsittäisi säännökset vartijan asun merkeistä ja teksteistä, järjestyksenvalvojan tunnuksista, tunnistelaatasta sekä tunnisteliivistä sekä poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi asetetun järjestyksenvalvojan asun merkeistä ja teksteistä. Ehdotetut säännökset vastaisivat pääosin nykyisiä säännöksiä.

Asetusehdotus on valmisteltu sisäministeriössä virkatyönä.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Vartijan asun merkit ja teksti.

Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään pääosin nykyisen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun valtioneuvoston asetuksen (534/2002) 9 §:ää. Vartioimisliikkeen sijasta pykälässä viitattaisiin kuitenkin turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijaan yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa omaksutun terminologian mukaisesti.

Vartijan käyttämän päällystakin, haalarin ja sadeasun selkämyksessä on tähän ollut oltava merkittynä vartija-asemaa osoittava teksti. Ehdotetun 1 momentin mukaisesti teksti olisi aina oltava merkittynä vartijan käyttämän päällimmäisen asusteen selkämykseen riippumatta siitä, mikä asuste olisi kyseessä. Muutoksella parannettaisiin vartijan havaittavuutta ja sillä pyrittäisiin myös vartijan työturvallisuuden lisäämiseen.

Nykytilanteesta poiketen vartijan asuun voitaisiin pykälän 2 momentin säännöksen mukaisesti merkitä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan toimeksiantajan nimi, nimilyhenne tai vakiintunut liikemerkki. Merkinnän tekeminen ei olisi pakollista. Käytännössä se tulisi kyseeseen lähinnä silloin, kun turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan toimeksiantaja tätä edellyttää ja kun vartija toimisi työvuoronsa aikana vain yhden toimeksiantajan hallinnoimalla vartioimisalueella. Merkinnän tarpeellisuutta voidaan perustella

informatiivisilla syillä. Lisäksi se olisi omiaan parantamaan vartijan toimenpiteen kohteen oikeusturvaa ja lisäämään toiminnan läpinäkyvyyttä, kun se, kenen toimeksiannosta vartija toimii, olisi yleisesti näkyvillä.

Nykyisestä velvollisuudesta merkitä vartijan ammattitutkinnon asun olkapoletteihin kirjain A ehdotetaan luovuttavaksi. Vaikka tätä koskevan sääntelyn tarkoituksena on ollut lisätä ammattitutkinnon suorittaneiden vartijoiden määrää ja arvostusta, sillä ei ole kuitenkaan ole ollut merkitystä vartijan oikeudellisen aseman suhteen.

Uutena asiana 3 momentissa olisi myös säädetty velvollisuudesta merkitä vartijan asuun vartijan nimi. Vartija voi käyttää työssään julkista valtaa ja käyttää toimivaltuuksiaan kohdehenkilöä tosiasiallisesti velvoittavalla tavalla. Vaikka vartija olisi edelleen velvollinen esittämään jo muutoinkin vartijakorttinsa tietyin edellytyksin, nimen merkitseminen asuun olisi omiaan edesauttamaan toiminnan läpinäkyvyyttä samoin kuin välillisesti parantamaan myös kohdehenkilöiden oikeusturvaa.

Nimi olisi merkittävä nimilaatalla vartijan asuun kuuluvaan päällimmäiseen vaatekappaleeseen. Laatta voisi olla joko kankainen tai muovinen. Ehdotetussa kolmannessa momentissa olisi säädetty myös nimilaatan koko- ja väri vaatimuksista.

2 §. Järjestyksenvalvojan tunnukset

Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään pääosin nykyisen järjestyksenvalvojan tunnuksista annetun sisäasiainministeriön asetuksen (848/2003) 1 §:ää. Pykälässä viitattaisiin yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 26 §:ssä tarkoitettuihin järjestyksenvalvontatehtäviin. Järjestyksenvalvojan tunnuksia koskevat säännökset koskisivat siten kokoontumislaisissa (530/1999) tarkoitettuun yleiseen kokoukseen tai yleisötilaisuuteen, yksityistilaisuuteen, ulkoilulaisissa (606/1973) tarkoitettulle leirintäalueelle, merilain (674/1994) 15 luvussa tarkoitettulle matkustajien kuljettamista suorittavalle alukselle, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitettuun majoitus- ja ravitsemisliikkeeseen sekä yliopistolaisissa (558/2009) tarkoitettun yliopiston ja ammattikorkeakoululaisissa (932/2014) tarkoitettun ammattikorkeakoulun toimipaikkaan asetettua järjestyksenvalvojaa.

Pykälässä mainittujen järjestyksenvalvojien olisi tehtävissään käytettävä tunnuksenaan joko tunnistelaattaa tai tunnisteliiviä. Tunnuksia koskevat säännökset vastaisivat pääosin niitä koskevia nykyisiä säännöksiä. Oikeudesta käyttää järjestyksenvalvojan tunnuksessa sanaa "steward" sanan "security" sijasta kokoontumislaisissa tarkoitetuissa urheiluun liittyvissä yleisötilaisuuksissa ehdotetaan kuitenkin luovuttavaksi. Järjestyksenvalvojan tunnistelaatasta säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa 3 §:ssä ja järjestyksenvalvojan tunnisteliivistä ehdotetussa 4 §:ssä.

Ehdotettu 4 momentti olisi asiasisällöltään uusi. Momentissa ehdotetaan velvoitetta merkitä järjestyksenvalvojan tunnuksen alapuolelle tämän nimi. Velvoite koskisi muita kuin yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 37 §:ssä tarkoitettuja tilapäisiä järjestyksenvalvojia. Tällaisten järjestyksenvalvojien toiminnan tilapäisyyden vuoksi nimen merkitsemistä koskevasta vaatimuksista poikkeaminen olisi heidän kohdallaan perusteltua. Muutoin nimen merkitseminen olisi perusteltua vastaavista julkisen vallan käyttämiseen liittyvistä syistä kuin vartijankin kohdalla. Nimi olisi merkittävä asuun kiinnitettävällä nimilaatalla. Tunnisteliiviä käyttävän järjestyksenvalvojan nimi voisi olla myös tunnisteliiviin painettuna.

Myös ehdotettu 5 momentti olisi asiasisällöltään uusi. Ehdotetun momentin mukaan järjestyksenvalvojan asun selkämykseen saataisiin merkitä tämän asemaa osoittava teksti. Merkintä ei olisi pakollinen mutta sillä voitaisiin helpottaa järjestyksenvalvojan havaittavuutta esimerkiksi ravintolaympäristössä.

3 §. Järjestyksenvalvojan tunnistelaatta

Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään pääosin nykyisen järjestyksenvalvojan tunnuksista annetun sisäasiainministeriön asetuksen 2 §:ää. Ehdotetun pykälän 3 momentin mukainen turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevaa järjestyksenvalvojaa koskeva velvoite olisi uusi. Säännöksen mukaan tunnistelaattaan olisi tällöin oltava merkittynä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan nimi tai nimilyhenne. Vakiintuneen liikemerkin käyttäminen merkinnässä ei tässä tapauksessa olisi mahdollista tunnistelaatan koosta aiheutuvien rajoitteiden vuoksi.

Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan nimen tai nimilyhenteen merkitseminen olisi omiaan lisäämään toiminnan läpinäkyvyyttä ja siten myös kansalaisten oikeusturvaa. Tilaisuuden järjestäjän tai alueen haltijan palveluksessa olevien järjestyksenvalvojien tunnistelaattaan ei tarvitsisi merkitä järjestäjän tai haltijan nimeä mutta nimi olisi muutoinkin suhteellisen helposti pääteltävissä.

4 §. Järjestyksenvalvojan tunnisteliivi

Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään pääosin nykyisen järjestyksenvalvojan tunnuksista annetun sisäasiainministeriön asetuksen 3 §:ää. Ehdotetun pykälän 4 momentissa olisi kuitenkin säännökset turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan nimen, nimilyhenteen tai vakiintuneen liikemerkin merkitsemisestä järjestyksenvalvojan tunnisteliiviin. Toisin kuin tunnistelaattaan tehtävän merkinnän kohdalla tunnisteliiviin voitaisiin merkitä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan nimen tai nimilyhenteen sijasta myös turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vakiintunut liikemerkki. Perustelujen suhteen viitataan muutoin ehdotetun 3 §:n perusteluissa esitettyyn.

5 §. Poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi asetetun järjestyksenvalvojan asun merkit ja tekstit

Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään pääosin nykyisen järjestyksenvalvojan tunnuksista annetun sisäasiainministeriön asetuksen 4 §:ää. Se koskisi ehdotetun yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 §:ssä tarkoitetuissa järjestyksenvalvontatehtävissä toimivia järjestyksenvalvoja. Kysymys olisi tehtävistä, joita tähän asti on hoidettu järjestyslaissa olevien järjestyksenvalvojan asettamista koskevien säännösten perusteella.

Vastaavaan tapaan kuin vartijan kohdalla myös ehdotetussa pykälässä tarkoitettujen järjestyksenvalvojan päällimmäisen asusteen selkämukseen olisi oltava merkittynä järjestyksenvalvojan asemaa osoittava teksti. Tähän asti merkintä on ollut oltava ainoastaan päällystakin, haalarin ja sadetakin selkämyksessä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan vastaavaa järjestyksenvalvojan nimen merkitsemistä asuun kuuluvaan päällimmäisen vaatekappaleeseen koskevaa säännöstä kuin vartijalle on ehdotettu 1 §:n 3 momentissa. Perustelujen osalta viitattaisiin edellä 1 §:n perustelujen yhteydessä esitettyyn.

6 §. Voimaantulo

Ehdotettu pykälä käsittäisi normaalin voimaantulosäännöksen.

7 §. Siirtymäsäännös

Ehdotetun pykälän 1 momentissa olisi vartijoiden ja järjestyksenvalvojen nimen merkitsemistä koskeva siirtymäsäännös riittävän ajan varaamiseksi nimen merkitsemiselle. Siirtymäaika kestäisi 31.12.2015 saakka.

Ehdotetun pykälä käsittäisi myös siirtymäsäännöksen, jonka mukaan turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa oleva järjestyksenvalvoja voisi käyttää järjestyksenvalvojan tunnistelaattaa tai tunnisteliiviä ilman turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan yksilöintitietoja 31.12.2015 asti. Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalle olisi tarpeen varata riittävä aika tunnistelaattojen ja -liivien merkitsemiselle vastaamaan uusia vaatimuksia. Vastaavasti vartijan ja poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi asetetun järjestyksenvalvojan päällimmäisen asusteen selkämukseen merkittävää tekstiä koskisi siirtymäsäännös päällystakkia, haalaria ja sadeasua lukuun ottamatta.

3. Lausunnot

Asetusluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta:

Liikenne- ja viestintäministeriö
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Opetushallitus
Poliisihallitus
Poliisiammattikorkeakoulu
Turvallisuusalan koulutustoimikunta
Turvallisuusalan neuvottelukunta
Turvallisuusalan tutkintotoimikunta
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry
Suomen Turvaurakoitsijaliitto ry
Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry
Suomen Yksityisetsivä- ja Lakitoimistoliitto ry
Turva-alan yrittäjät ry
Turvallisuusalan ammattiliitto ry

4. Toimivaltasäännös:

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 111 § 2 mom 4 kohta